

Høringssvar til kap. fordelt finanskomiteen i Statsbudsjettet 2026

NHO Reiseliv takker for muligheten til å gi våre kommentarer til neste års statsbudsjett. Vi er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge med over 3 800 medlemsbedrifter. Vi er tilknyttet NHO som er den største interesseorganisasjonen i Norge, og vi arbeider for å sikre våre medlemmer arbeidsvilkår og utviklingsmuligheter som styrker reiselivsnæringen, slik at man legger best mulig til rette for økt lønnsomhet og sunn vekst for våre medlemmer.

De viktigste punktene for NHO Reiseliv i neste års budsjett er

- Gjennomfør betydelige reduksjoner i formuesskatten til fordel for norsk eier- og gründerskap
- Reiselivet har en svært lav driftsmargin sammenliknet med næringslivet generelt. Økte skatter, avgifter og gebyrer vil svekke vår konkurranseevne
- Hold alkoholavgiftene på nivået for 2025 også i 2026

Formuesskatt (kap. 5 Prop 1 LS skatter og avgifter)

Etter valget i 2025 er det nå et flertall av partier på Stortinget som har fjerning eller reduksjon av formuesskatten i sitt gjeldende partiprogram (Sp, V, Krf, H og Frp). Velgerne har altså stemt frem partier som ønsker lavere skatt på norsk eierskap. Dette bør snarest resultere i en lavere beskatning på norsk eierskap, som utgjør viktige sysselsettere og hjørnesteinsbedrifter i hele landet. Lettelsene i formuesskatten for budsjettet for 2026 er så ubetydelige at de ikke er til hjelp for norske bedriftseiere.

NHO Reiselivs primære standpunkt er at formuesskatten på arbeidende kapital, en skatt rett på bunnlinjen, må reduseres og aller helst fjernes helt. Selv om internasjonal konkurranse og impulser helt klart gjør oss bedre, trenger norske myndigheter også å sørge for norske reiselivseiere som har nærhet og identitet til hva de skal selge. Norske eiere flytter fra landet på

grunn av eierbeskatningen. Norske hotell sitter imidlertid fast i bakken. De kan ikke flyttes. Fra våre medlemmer hører vi nå at de vurderer å selge sine hotell til utenlandske oppkjøpere, og at neste generasjon vegrer seg for å ta over driften fordi det norske skatte- og avgiftsnivået oppleves som demotiverende.

Norske hotelleiere fikk i stortingsperioden 2021-25 en sterk økning i formuesskatten. Jøril Mæland og Karin Thorburn fra NHH skriver i DN 15.10.25 at "for gründere og familieeide selskaper som har det meste av formuen i egne selskaper, må betalingen av formuesskatten tas fra selskapene. Resultatet er at norskeide selskaper vokser saktere og blir mindre lønnsomme enn konkurrenter med utenlandske eiere."

Det nye stortingsflertallet som har programfestet at formuesskatten skal ned, må ta ansvar og sørge for et skattesystem som ikke straffer norsk eierskap.

Merverdiavgift på overnatting og transport og forenkling (Kapittel 2 og 11 Prop 1 LS skatter og avgifter) –

Det er godt dokumentert at reiselivets driftsmargin er godt under hva som er gjennomsnittet for norsk næringsliv. Siste beregning fra Menon på oppdrag fra NHO Reiseliv oktober 2024 viser en gjennomsnittlig driftsmargin i overnattingsbransjen på 3,6 %. Den relativt sett lave lønnsomheten innenfor overnattingsbransjen skyldes blant annet sterk priskonkurranse i det globale reiselivsmarkedet, at næringen er arbeidsintensiv og at mange bedrifter har store sesongvariasjoner der inntjeningen i hovedsak skjer i hovedsesongen, mens de faste kostnadene løper gjennom hele året.

Norge ligger allerede i europatoppen på merverdiavgift (MVA) på overnatting med 12 prosent, og kun to land er høyere enn oss. NHO Reiseliv advarer mot at denne økes de kommende årene. En MVA-økning vil dramatisk forverre rammebetingelsene til en samlet norsk reiselivsnæring og drastisk svekke Norges konkurranseevne mot utlandet.

En MVA-økning vil øke prisene på transport i Norge, og svekker dermed tilgjengeligheten til det norske reiselivsproduktet. En MVA-økning øker i tillegg den totale prisen på reiselivstjenester i Norge, og øker dermed insentivet for nordmenn til å feriere i utlandet. Det vil svekke kundegrunnlaget til norsk reiseliv, ramme driftsmarginen og med stor sikkerhet føre til nedleggelser og redusert sysselsetting i reiselivsbransjen i hele Norge.

For å sikre bedriftenes konkurransekraft, er vi avhengig av en offentlig sektor som er ansvarlig finansiert, effektivt organisert og samspiller med næringslivet. En stor og kompleks offentlig forvaltning fører til unødvendig lange og ofte uforutsigbare søknadsprosesser. I tillegg svekkes norsk konkurransekraft, på samme måte som EUs, av strengere lover og reguleringer enn Kina og USA. Gjennom EØS-avtalen er Norge omfattet av en stor del av de samme lovene og reguleringene som EU-landene. Norge har dessuten nasjonale reguleringer som er mer omfattende enn hva vi er pålagt.

Reguleringsbyrden har vært økende, og en stor del av NHOs medlemmer mener at dette er et betydelig hinder for ekspansjon og vekst. Det har også vært en markant økning blant bedrifter som opplever uforutsigbarhet i rammevilkår som en utfordring de siste årene. F.eks. har våre medlemmer innen bilutleie fått betydelig mer kompliserte mva.-regler det siste året, som øker deres administrative byrder og samtidig svekker lønnsomheten.

De siste årene har vi NHO Reiseliv erfart at overtredelsesgebyr (OTG) blir brukt i økende grad ovenfor aktører i reiselivsbransjen, også for forhold som etter allmenn oppfatning ikke fremstår som så grove. Vi advarer mot en ytterligere eskalering av dette, og mener Stortinget må søke å begrense bruken av dette kun til de mest alvorlige tilfellene.

NHO Reiseliv minner om teksten fra Veikart for reiselivsnæringen hvor regjeringen skriver "Som i andre næringer kan lønnsomheten i reiselivet også økes ved mer effektiv forretningsdrift i de enkelte virksomhetene. Regjeringen vil legge til rette for dette blant annet ved å gi bedriftene en enklere hverdag med redusert administrativ byrde." Regjeringen har også tidligere satt et mål om å redusere næringslivets kostnader knyttet til pålagte regler og innrapporteringsplikter med 11 milliarder kroner innen 2025. NHO Reiseliv mener dette arbeidet må fortsette, og ønsker at både regjeringen og Stortinget følger opp dette med en aktiv dialog med næringslivet.

Bedre vilkår for serveringsnæringen – fryste alkoholavgifter & redusert merverdiavgift (Kapittel 11 og 13).

Serveringsbransjen er en sentral del av norsk næringsliv og reiseliv, med 29 milliarder kroner i verdiskaping i 2023. Den skaper arbeidsplasser, bygger lokalsamfunn og setter Norge på kartet. Samtidig er driftsmarginen i serveringsbransjen svært lav, siste tall er 2,1 %. I stedet for å øke alkoholavgiftene med en indeksregulering, burde Regjeringen ha frosset avgiftene på alkohol på nivået for 2025.

Restaurant- og utelivsbransjen er i dag en av de mest regulerte næringene og har også den høyest mva. i Europa med 25 %. De siste års prisstigning har rammet bransjen hardt. Våre medlemsundersøkelser viser at ca 75 % av våre medlemmer har økte kostnader som den klart største utfordringen. Det normale nivået var rundt 30-40 %.

Regjeringen burde også harmonisert satsene på mva. gjennom å innføre lik moms på servering av mat uansett om den serveres som sitt ned og ta med. Næringsmidler må behandles likt når det gjelder mva., uavhengig av restaurantens eller serveringsstedets innretning. Det vil sikre like konkurransevilkår for aktører innen matsalg, og samtidig forenkle avgiftssystemet for både næringsliv og forbruker.

Luftfarten, avgifter og Avinors budsjetter

Det er svært viktig for norsk reiselivs konkurranseevne at tilgjengeligheten til Norge sikres gjennom gode transportårer og gode og konkurransedyktige rammebetingelser for transportbransjene som fly, buss og ferge. Dette er også med på å sikre næringsliv og bosetting i

hele landet. Det er grunn til bekymring når det gjelder flybransjens vilkår i Norge, særlig sammenliknet med vårt naboland Sverige og de avgiftskutt som er gjennomført der de siste årene. NHO Reiseliv viser her til NHO Luftfarts høringssvar til Finanskomiteen og de momenter som kommer frem der.

Med vennlig hilsen

NHO Reiseliv